

Länsstyrelsen
Örebro län

Raoul Hjærtström
Direkt: 019/19 30 68
raoul.hjartstrom@t.lst.se
Fax: 019/19 30 26

BESLUT
2003-09-29

Dnr: 432-11367-2003

SWEDISH NATIONAL HERITAGE BOARD
RIKSANTIKVARIÉÄMBETET

L1970

Riksantikvarieämbetet

Ink. 2003 -10- 09

Dnr. 315-3592-2003

Byggnadsminnesförklaring av Fd Spruthuset, Kv Mars 13 i Nora, Nora kommun, Västmanland

(2 bilagor)

BESLUT

Med stöd av 3 kap 1 § lagen om kulturminnen (KML) förklarar Länsstyrelsen Fd Spruthuset på fastigheten Kv Mars 13 i Nora, Nora kommun, Västmanland, som byggnadsminne.

Med stöd av 3 kap 2 § KML meddelar Länsstyrelsen samtidigt följande skyddbestämmelser:

Byggnaden får inte rivras eller flyttas.
Byggnaden får till sin exteriör inte byggas om eller till eller på annat sätt förändras.

Byggnaden skall underhållas så att den inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Underhållet skall ske med material och metoder som är anpassade till byggnadens egenart.

Fastigheten, markerad med heldragen linje på bifogad karta, får inte ytterligare bebyggas utan Länsstyrelsens tillstånd. Fastigheten skall hållas i ett sådant skick att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas.

Upplysningar

Länsstyrelsen lämnar råd i fråga om underhållet av byggnaden och vården av det kringliggande området.

2003-10-14 beslöt Mr
Kopierat till Uv = BM-res. (A. a.)

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § KML lämna tillstånd att byggnadsminne ändras i strid mot skyddsbestämmelserna.

Enligt 3 kap 21 § KML tillämpas beslut enligt 3 kap 1 § utan hinder av att talan förs mot beslutet.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Fråga om byggnadsminnesförklaring väcktes av Nora kommun 2000-10-24.

Byggnaden ägs av Arktis Arkitekter AB, Örebro. Förutsättningarna för en framtida nybyggnad på fastigheten har diskuterats vid utformningen av skyddsbestämmelserna. En PM har därför upprättats som redovisar möjligheterna till förändringar av byggnadsminnet på denna punkt. Ägaren har i skrivelse till Länsstyrelsen 2003-09-18 accepterat byggnadsminnesförklaringen med tillhörande skyddsbestämmelser.

Riksantikvarieämbetet har under hand (telefonsamtal 2003-09-09 med l:e antikvarie Jan Karlsson) tillstyrkt byggnadsminnesförklaringen och utformningen av skyddsbestämmelserna.

Nora kommun har genom Byggnads- och räddningsnämnden 2003-09-12 tillstyrkt byggnadsminnesförklaringen och utformningen av skyddsbestämmelserna.

MOTIVERING

Fastigheterna ligger inom den del av Nora stad som enligt beslut av Riksantikvarieämbetet 1987-11-05 är av riksintresse för kulturmiljövården.

Nora hör tillsammans med Eksjö och Hjo till Sveriges bäst bevarade äldre trästäder med bebyggelse från 1700- och 1800-talen.

Nora är centralt beläget i Bergslagen, den del av Sverige som präglats av månghundraårig gruvdrift och järnhantering. Bergsbruket i Noraskogs bergslag har sina rötter i 1100- och 1200-talen och Nora utvecklades tidigt till en handelsplats för järn och andra förmödenheter. Under 1600-talet och dess stormaktstid fick handeln med järn från Bergslagen stor betydelse för landets ekonomi, och kyrkbyn Nora fick stadsrättigheter år 1643. År 1644

fick den nya staden sin första stadsplan utformad i barockens karakteristiska rutnätsform. En stadsbrand år 1731 ödelade praktiskt taget hela staden.

Innevånarna började omedelbart bygga upp sin stad igen, och den stadsplan som fastställdes 1733 anpassades till den bebyggelse som redan vuxit fram. Gårdarna och byggnaderna från den tiden utgör fortfarande kärnan i Noras äldre bebyggelse.

F.d. Spruthuset uppfördes 1869 i tegel med vitputsade fasader i klassicerande stil. Den är genom sin strategiska placering i stadskärnan och arkitektoniska utformning en av stadens karaktärsbyggnader. Byggnaden ligger också i ett kvarter som karakteriseras av välbevarade stadsgårdar med rötter i Noras äldsta dokumenterade bebyggelsehistoria. Den ursprungliga karaktären är välbevarad, och byggnaden är därigenom ett värdefullt dokument över sin tids brandförsvar i en svensk småstad.

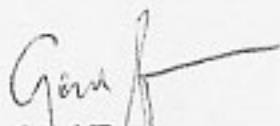
Genom sin välbevarade ursprungliga karaktär och stora stadshistoriska värde fyller F.d. Spruthuset i Nora väl kraven i 3 kap 1 § KML – ”synnerligen märklig genom sitt kulturhistoriska värde” – för att skyddas och bevaras som byggnadsminne.

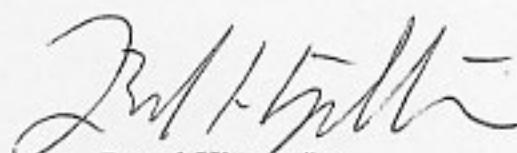

Detta beslut kan överklagas hos Länsrätten i Örebro län.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Gerd Engman jämte ledamöterna Sören Gunnarsson, Göran Arveståhl, Inger Högström-Westerling, Ewa-Leena Johansson, Britt-Marie Karlsson, Margareta Karlsson, Sören Larsson, Massimo Montanari, Bo Rudolfsson och Anna Ågerfalk.

I den slutliga handläggningen av detta ärende deltog även länsassessor Per Undén.

Gerd Engman
landshövding

Raoul Hjærtström
bitr länsantikvarie

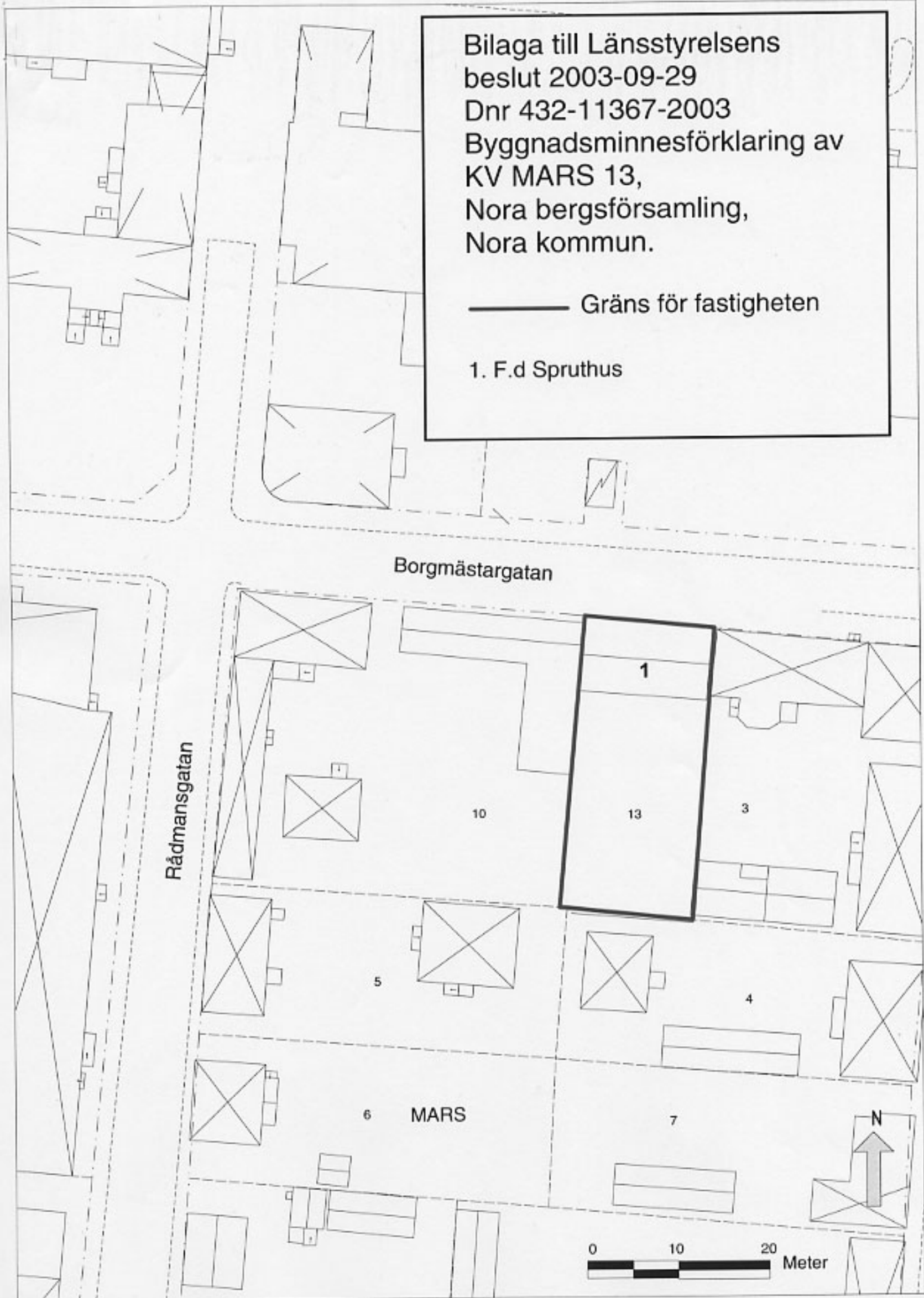
Bilagor
Besvärshänvisning
Karta

Kopia till
Riksantikvarieämbetet
Lantmäterimyndigheten i Örebro län
Örebro läns museum
Nora kommun
Lst/Bmreg

Bilaga till Länsstyrelsens
beslut 2003-09-29
Dnr 432-11367-2003
Byggnadsminnesförklaring av
KV MARS 13,
Nora bergsförsamling,
Nora kommun.

—— Gräns för fastigheten

1. F.d Spruthus

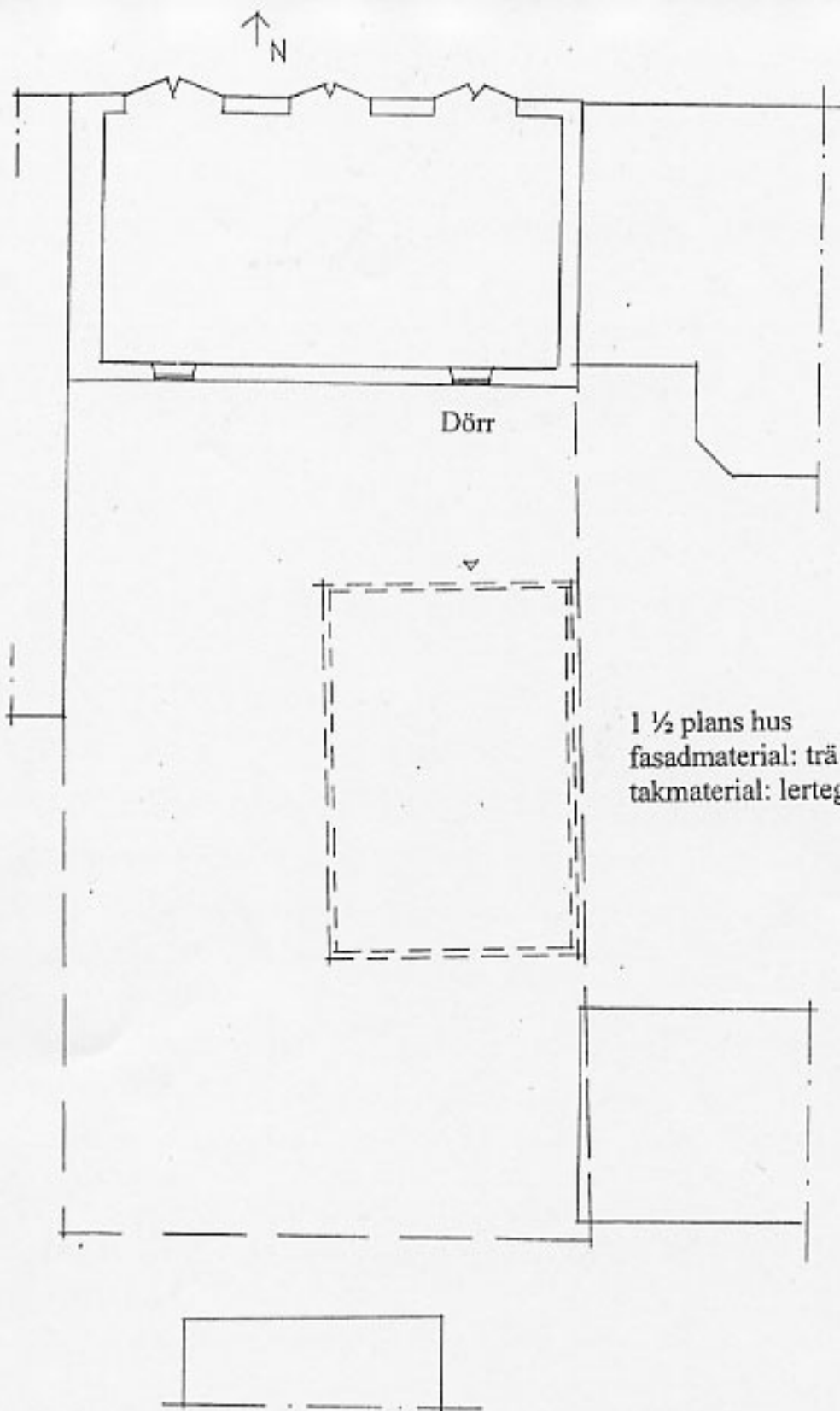

LÄNSSTYRELSEN
i Örebro län

2003 -09- 19

Dnr 432-11367-2003

1 ½ plans hus
fasadmateriel: trä el. puts
takmateriel: lertegel el. falsad plåt

F.D. SPRUTHUS
KV. MARS 13, NORA

Planskiss nybyggnad bostadshus
Skala 1:200
2003-09-18